

INFORMACIJA za izvještajni period 01.01.-31.03.2023. godine.

SADRŽAJ:

1. Uvod
2. Informacija o sudskim postupcima, u kojima je Država zastupana od strane Zaštitnika imovinsko pravnih interesa u svojstvu tužene i tužioca, informacija o postupku prinudne naplate.....
 - 2.1. Sporovi veće vrijednosti u kojima je Država uspjela.....
3. Informacija o odlivu sa glavnog računa Državnog trezora, usled uspjeha u sporovima suprotne strane.....

1. Uvod

U izvještaju za I kvartal Zaštitnik je postupio po zaključku Vlade Crne Gore br.08-198 od 29.12.2016. godine, ukazujući na vrste pokrenutih postupaka protiv Države Crne Gore, osvrnuo se na problem nedobrovoljnog izvršavanja odluka od strane državnih organa tj na prinudnu naplatu, dao informaciju o odlivu novca sa Glavnog računa Državnog trezora usled uspjeha u sporovima suprotne strane, za period od 01.01.2023. godine do 31.03.2023. godine.

2. Informacija o sudskim postupcima, u kojima se Država pojavljuje u svojstvu tužene i tužioca, zastupana od strane Zaštitnika

- Broj tužbi po osnovu rada i prava iz radnog odnosa uglavnom podnošenih protiv Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva odbrane i dalje je značajan.

I dalje su u pitanju sporovi iz rada i po osnovu rada, a za naknadu na ime faktičkog rada, prekovremenog rada, noćnog rada, rada u vrijeme vjerskih i državnih praznika, neiskorišćenih godišnjih odmora, neisplaćenih toplih obroka za avgust mjesec 2008., 2009, 2010. godine, granični-posebni dodatak za avgust mjesec 2008., 2009, 2010. godine, koji sporovi iako do sada obrađeni višestruko kroz sudsku praksu i dalje dobijaju epilog pred sudom pa se prouzrokuje dodatni odliv sredstava u vidu sudskih troškova, kamata i troškova prinudne naplate.

Neophodno je navedene sporove riješiti na način da se pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova svaki takav postupak okonča na način da svaki zaposleni dobije ono što mu po zakonu pripada, a da Država ne trpi i dodatne troškove u vidu zastupanja zaposlenih od strane advokata pred sudovima.

U gore navedenim postupcima sudovi prihvataju internu evidencije rukovodilaca sektora i iste tretiraju kao dokaz na osnovu kojih evidencija vještaci sačinjavaju svoje nalaze i mišljenja, dok su dosuđeni iznosi i do 30.000,00€, na koji iznos će biti dosuđena i kamata i troškovi vođenja postupka.

- Sudska rješenja na ime nagrada advokatima, vještacima, tumačima i drugim stručnim licima koja učestvuju u sudskim postupcima se i dalje ne izvršavaju dobrovoljno, pa se i dalje pristupa prinudnom izvršenju.

U pitanju su rješenja na ime nagrada advokatima za službene odbrane, vještacima, tumačima i drugim stručnim licima koja učestvuju u postupcima, a od strane tužilaštava i nadležnih sudova se ne pristupa dobrovoljnom izvršavanju istih, usled čega Država trpi štetu na ime uvećanih troškova prinudne naplate i naknada po osnovu provizije CBCG.

- Ministarstva su dužna da postupaju po presudama donijetim od strane Upravnog suda Crne Gore, kojim presudama su dosuđeni troškovi upravnog spora kako se takve presude ne bi prinudno izvršavale i dodatno opterećivao budžet. Za troškove postupka izvršenja.

- Presudom Višeg suda u Podgorici Gž.br.2439/22 od dana 24.01.2023. godine, preinačena je presuda Osnovnog suda u Kotoru P.br.555/21 od 30.03.2022. godine, na način što je usvojen tužbeni zahtjev na ime naknade štete koja se ogleda u manje isplaćenoj naknadi za mjeseci maj i jun 2020. godine, koja šteta je posledica Odluke Vlade Crne Gore o obračunskoj vrijednosti koeficijenta za zaposlene u javnom sektoru za fiskalnu 2020. godinu, koja je objavljena u Sl.list CG, br.037/20 od 24.04.2020. godine.

Odlukom o obračunskoj vrijednosti koeficijenta za zaposlene u javnom sektoru za fiskalnu 2020. godinu u članu 1. utvrđena je vrijednost koeficijenta za obračun osnovne zarade zaposlenih u javnom sektoru za fiskalnu 2020. godinu u bruto iznosu od 90,00€. Odredbom člana 2 se utvrđuje da izuzetno od člana 1 iste odluke, za zaposlene čiji su koeficijenti utvrđeni u grupi poslova A i B, u članu 22, 23 i 24 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, vrijednost koeficijenta za obračun osnovne zarade za maj i jun 2020. godine u bruto iznosu od 45,00€. Sud je intenciju dao Sporazumu o utvrđivanju obračunske vrijednosti koeficijenta i startnog dijela zarade u bruto iznosima, Zaštitnik skreće pažnju da je spornom Odlukom postupljeno suprotno odredbi člana 66 Opšteg kolektivnog ugovora ("Službeni list Crne Gore", br. 014/14 od 22.03.2014, 040/18 od 22.06.2018, 037/19 od 01.07.2019, 074/19 od 30.12.2019, 021/21 od 26.02.2021), kojim je propisano da Potpisnici ovog kolektivnog ugovora će, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog kolektivnog ugovora, sporazumom urediti postupak i način utvrđivanja obračunske vrijednosti koeficijenta, dok je stavom 2. istog člana, propisano da se do zaključivanja sporazuma iz stava 1 ovog člana obračunska vrijednost koeficijenta u bruto iznosu utvrđuje u iznosu od 90€. Odredbom člana 68a uređeno je da je predmetni ugovor na snazi do 31.12.2020. godine, dok je Saglasnost o primjeni Opšteg kolektivnog ugovora ("Službeni list Crne Gore", br. 021/21 od 26.02.2021), primjenu istog produžila do 31.12.2021. godine. Vlada Crne Gore nije imala ni ustavnu ni zakonsku mogućnost da jednostrano mijenja obračunsku vrijednost koeficijenta odnosno odredbe Opšteg kolektivnog ugovora, jer kao što mu i samo ime kaže radi se o ugovoru čija je primjena shodno Zakonu o radu neposredna, a kako se u konkretnom radi o Opštem kolektivnom ugovoru koji se zaključuje za teritoriju Crne Gore i primjenjuje na sve zaposlene i poslodavce, koji ugovor zaključuju nadležni organ reprezentativne organizacije sindikata Crne Gore, nadležni organ reprezentativne organizacije poslodavaca Crne Gore i Vlada Crne Gore, to isti nije mogao, po mišljenju Zaštitnika nije smio biti izmijenjen jednostranom odlukom jednog od potpisnika (Vlada Crne Gore), kojom odlukom je, kako to i sud nalazi, povrijeđeno pravo na mirno uživanje imovine

zaposlenih iz A i B grupe poslova Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Imajući u vidu prednje navedeno Zaštitnik je zatražio Informaciju Ministarstvu finansija radi potpunog sagledavanja predmetne situacije te razloga donošenja ovakve Odluke od strane Vlade Crne Gore, iz koje informacije proizilazi da je tom informacijom netačno predstavljeno postojanje saglasnosti reprezentativnih sindikata na smanjenje obračunske vrijednosti kojeficijenta i projektovana ušteta u budžetu od oko 800.000,00€, dok je nesporno zaposlenima iz A i B grupe pričinjena šteta. Pokrenuti su brojni postupci i pristupa se zaključivanju poravnanja nakon dobijenih izjašnjenja organa protiv kojih se postupci pokreću.

- Postupci za naknadu štete na ime faktičke eksproprijacije, naknade štete na ime gubitka ekonomskog interesa zbog trajne nemogućnosti daljeg korišćenja preostalog dijela nepokretnosti usled eksproprijacije, svojinski sporovi, čine značajnim sporove u kontekstu vrijednosti istih. Ovi sporovi nose velike novčane iznose, međutim, neophodan je sudski epilog iz razloga neophodnosti tačnog utvrđivanja površine, tržišne vrijednosti nepokretnosti i svih ostalih odlučnih činjenica, pa su značajni iznosi i na ime parničnih troškova.

Kada je u pitanju naknada štete na ime gubitka ekonomskog interesa zbog trajne nemogućnosti daljeg korišćenja preostalog dijela nepokretnosti usled eksproprijacije, u odnosu na pravosnažno presuđene postupke Zaštitnik će otpočeti postupke za utvrđenje prava svojine Države na predmetnim nepokretnostima, imajući u vidu da je za iste vlasnicima isplaćena tržišna vrijednost u kom slučaju je Država Crna Gora aktivno legitimisana u postupcima utvrđenja pravo svojine.

- Pred Osnovnim sudom u Kotoru pokrenut je veliki broj postupaka u vezi sa zahtjevom za isplatu naknade na ime nepokretnosti koje su obuhvaćene Ugovorom o zakupu i izgradnji Ov.br.32672 od 23.09.2009. godine, koji je Država zaključila sa Luštica Development AD Tivat. U pitanju su sporovi velike vrijednosti obzirom da su u pitanju velike površine zemljišta čija tržišna vrijednost konstantno raste, dok je Vrhovni sud Crne Gore Rev.br.1318/20 od 30.06.2021. godine ukazao da su vlasnici nepokretnosti koje su date u dugoročni zakup na period od 90 godina onemogućeni da ostvaruju svojinska ovlašćenja, čija imovina je faktički eksproprijisana pa im pripada naknada, u kom slučaju bi imali pravo na naknadu u skladu sa propisima o eksproprijaciji. Tužbe ove vrste svakomjesečno pristižu, a detaljan izvještaj o navedenom je Zaštitnik uputio Agenciji za investicije Crne Gore.
- U ovom kvartalnom periodu, a obzirom da su oformljena izvršna vijeća u Privrednom sudu Crne Gore, ukinuta je privremena mjera donešena u korist Džek pot DOO iz Budve, i donesena odluka o odbijanju predloga tog privrednog društva za donošenje privremene mjere, što je bio preduslov za konačno pokretanje zakonom propisane procedure za dodjelu koncesije za igre na sreću u kazinima, ali i pokretanje postupka naknade štete protiv tog društva zbog neosnovanog obogaćenja.

- Tužbeni zahtjevi za naknadu štete zbog neiskorišćenih godišnjih odmora funkcionera, službenika i namještenika su bili aktuelni i u ovom izvještajnom periodu. Radi se o 90% osnovanim zahtjevima, međutim, isti i dalje dobijaju sudski epilog iz neobjašnjivih razloga, što prouzrokuje bespotreban odliv novca iz budžeta, a mogu reći usled nesavjesnog rada nadležnih u državnim organima.
- Zaštitnik pokreće postupke prinudne naplate troškova po osnovu pravosnažnih i izvršnih presuda i rješenja (*parničnih, krivičnih i prekršajnih*), a nakon što je od strane Ministarstva finansija otvoren podračun na ime Zaštitnika imovinsko pravnih interesa naplata se prati u postupcima izvršenja, a iz razloga što su značajni i iznosi koji se naplate pored glavnih potraživanja, a odnose se na sastav Predloga za izvršenje u iznosu koji propisuje Advokatska tarifa, zavisno od glavnog duga, kao i troškovi u kojima uspije Država, a s obzirom na primjenu odredbe iz člana 152b Zakona o parničnom postupku, pa je na dan 31.03.2023. godine Zaštitnik naplatio iznos od **10.625,12€**.

2.1 Sporovi veće vrijednosti u kojima je Država uspjela

Pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Podgorici P.br.4832/21 od 13.02.2023. godine pravosnažno je odbijen tužbeni zahtjev Atlas banke AD u stečaju, za naknadu štete i kamate u ukupnom iznosu od 2.490.050,00 USD, dok su Državi dosuđeni troškovi parničnog postupka u iznosu od 7.500,00€.

Presudom Višeg suda u Podgorici Gž.br.1321/20 od 12.01.2023. godine, (*Presuda Osnovnog suda u Ulcinju P.br.244/12*), pravosnažno odbijen tužbeni zahtjev tužilaca Selčanin Đuste, Pavla, Anđelka, Đovanija, Marniković Marine i Selca Vitorea kojim je traženo da se utvrdi vlasništvo tužilaca na katastarskoj parceli broj 404/2, katastarskoj parceli 411/2, dijelu katastarske parcele 1114, dijelu katastarske parcele 1113, dijelu katastarske parcele 1112, sve iz LN broj 110 KO Gornji Štoj. Državi su dosuđeni troškovi parničnog postupka u iznosu od 3.000,00€.

3. Informacija o odlivu sa glavnog računa Državnog trezora, usled uspjeha u sporovima suprotne strane

Prema podacima Ministarstva finansija, Direktorata Državnog trezora, u periodu od 01.01.2023. do 31.03.2023.godine, po osnovu izvršnih presuda, a u odnosu na organe koje po članu 53 Zakona o državnoj imovini zastupa Zaštitnik imovinsko pravnih interesa Crne Gore, sa Glavnog računa Državnog trezora, isplaćeno je **3.236.893,93€**.

U tabeli su prikazani uporedni podaci o naplaćenom iznosu sa Glavnog računa Državnog trezora za 2021. godinu i 2022. godinu, po kvartalima, prema podacima Ministarstva finansija, Direktorata državnog trezora, s tim što je od trećeg kvartala za 2022. godinu otpočeto prikazivanje odliva isključivo u odnosu na budžetske jedinice koje po članu 53 Zakona o državnoj imovini zastupa Zaštitnik imovinsko pravnih interesa Crne Gore.

Odliv novca	2021. godina
I kvartal	4.031.466,68€
II kvartal	13.643.155,70€
III kvartal	3.139.894,10€
IV kvartal	3.177.840,05€

Odliv novca	2022. godina
I kvartal	3.743.980,78€
II kvartal	3.332.481,67€
III kvartal	4.206.583,49€
IV kvartal	3.943.102,73€

Odliv novca	2023. godina
I kvartal	3.236.893,93€
II kvartal	
III kvartal	
IV kvartal	

U I kvartalu 2023. godine Zaštitnik je ukupno primio **1103** tužbe kojima su pokrenuti parnični postupci pred Osnovnim sudovima u Crnoj Gori, Privrednim sudom Crne Gore i Vrhovnim sudom Crne Gore. Od ukupnog broja primljenih tužbi, kancelarija Zaštitnika u Podgorici je primila 425 tužbi (*postupci pred Osnovnim sudom u Podgorici, Nikšiću, Cetinju i Danilovgradu i Privrednim sudom Crne Gore*), kancelarija u Kotoru 135 tužbi (*postupci pred Osnovnim sudom u Kotoru, Herceg Novom, Baru i Ulcinju*), kancelarija u Bijelom Polju 543 tužbi (*postupci pred Osnovnim sudom u Bijelom Polju, Kolašinu, Beranama, Pljevljima, Žabljaku, Plavu i Rožajama*). Zaštitnik je primio i

postupao u predmetima izvršenja u ukupnom broju 2724 (odnosi se na prigovore i predloge za izvršenje), i postupao u pokrenutim upravnim postupcima pred nadležnim PJ- Uprave za katastar i državnu imovinu, Komisijama za povraćaj i obeštećenje, kao i sporovima pred Upravnim sudom u ukupnom broju 385 (od kog broja u kancelariji Podgorica 149, kancelarija u Bijelom Polju 63 i kancelarija u Kotoru 173), u kojim postupcima je izjavljivao žalbe, davao potrebna izjašnjenja i podnosio tužbe Upravnom sudu Crne Gore. Zaštitnik vodi upisnik raznih građanskih premeta koji broji za I kvartal 2023. godine ukupan broj 604 (od kog broja u kancelariji Podgorica 262, kancelarija u Bijelom Polju 277 i kancelarija u Kotoru 65). Zaštitnik je na zahtjev državnih organa koje zastupa u drugom kvartalu dao 25 pravnih mišljenja iz različite vrste pravne problematike.

U izvještajnom periodu, pred Centrom za alternativno rješavanje sporova zaključeno je 108 poravnanja, dok je postupljeno u ukupno 241 predmetu.

Apelujemo i u ovom izvještaju na sve državne organe, u cilju smanjenja troškova postupka, da postupaju po računima i fakturama, pravosnažnim sudskim presudama i rješenjima, kako bi se izbjegla prinudna naplata i nepotrebno uvećavanje troškova postupka izvršenja. Potrebno je da svaka budžetska jedinica potraživanja svojih zaposlenih, koja su u skladu sa zakonom, Opštim kolektivnim ugovorom i Granskim kolektivnim ugovorom, a imajući u vidu sudsku praksu u predmetima iz istog činjeničnog i pravnog osnova, na vrijeme plaćaju naknade koje zaposlenima pripadaju i time spriječe dodatne troškove kako u sudskim postupcima tako i u postupcima izvršenja.

CRNA GORA
ZAŠTITNICA IMOVINSKO PRAVNIH INTERESA

